

Verkenning van publiceren van alle uitkomsten Beleidsinformatie Jeugd op persoonsniveau

Rudi Bakker

Jan Mol

projectnummer

PR002464
SQS/SGZ
18 juli 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Jeugdhulp door wijk- of buurtteam	6
2. Jeugdhulpvormen geleverd door aanbieders	10
3. Achtergrondkenmerken jongere	14
4. Instroom	15
5. Op- en afschalen van jeugdhulp met verblijf	18
6. Uitstroom	19
7. Conclusie	23

Inleiding

Op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) publiceert het CBS halfjaarlijks de Beleidsinformatie Jeugd. In de publicaties over jeugdhulp en over jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt onderscheid gemaakt tussen personen en trajecten. Een jeugdhulptraject is een aaneengesloten periode waarin een jongere een bepaalde hulpvorm krijgt bij een bepaalde aanbieder. Een individuele jongere kan in een verslagperiode meerdere hulptrajecten tegelijk, of na elkaar krijgen. Het onderscheid tussen personen en trajecten leidt geregeld tot misverstanden en vergt veel uitleg. Ook is het concept 'traject' wat minder scherpomlijnd dan een persoon, zeker als een persoon van meerdere aanbieders jeugdhulp heeft gehad waarbij er zowel ambulante jeugdhulp als verblijfszorg is geleverd.

In deze notitie wordt verkend in hoeverre het mogelijk én zinvol is om in de publicaties van het CBS over jeugdhulp alle uitkomsten te presenteren in termen van het aantal unieke jongeren. Het concept 'traject' hoeft dan niet langer gebruikt te worden in de publicaties. De uitdaging ligt daarbij met name bij kenmerken die meer aan een traject dan aan een persoon gebonden zijn, zoals 'verwijzer', 'gestart met crisis' en 'reden beëindiging'.

Op basis van deze notitie gaat het CBS in gesprek met partijen die betrokken zijn bij de Beleidsinformatie Jeugd om af te stemmen of de hier gepresenteerde ideeën tot een verbetering van de bruikbaarheid van de statistieken zouden leiden. Dit betreft met name de partijen die periodiek bij elkaar komen in het kader van het Ambtelijk Overleg Beleidsinformatie Jeugd: VWS, JenV, VNG en branche- en beroepsverenigingen uit het jeugdveld.

Jeugdhulptrajecten versus unieke jongeren met jeugdhulp

In het Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd is vastgelegd welke gegevens de jeugdhulpaanbieders moeten aanleveren bij het CBS. In dit protocol staat de volgende beschrijving van een jeugdhulptraject zoals dat aangeleverd moet worden bij het CBS: *"De beleidsinformatie wordt per jeugdige en per type jeugdhulp (of maatregel) geleverd aan het CBS. Alle jeugdhulp van dezelfde hulpvorm die onderdeel is van één hulpverleningsplan of behandelplan, wordt als één record aan het CBS geleverd. Als een jeugdhulpaanbieder meerdere ambulante modules of programma's tegelijkertijd of na elkaar aanbiedt, dan gelden deze samen als record waarover aan CBS gegevens moeten worden geleverd. Daarbij is de startdatum van de eerste module de datum aanvang jeugdhulp en de einddatum van de laatste module de datum einde jeugdhulp. Als twee verschillende jeugdhulpaanbieders (kunnen ook wijk- of buurtteams zijn) tegelijkertijd een ambulante module aanbieden, dan leveren zij beiden daarover gegevens aan bij het CBS. Ieder doet dat over de eigen betrokkenheid. Alle hulpverlening en behandeling die gedurende de pleegzorg en het residentiële verblijf plaatsvinden en door dezelfde jeugdhulpaanbieder worden aangeboden, vallen onder de pleegzorg en het residentiële verblijf".*

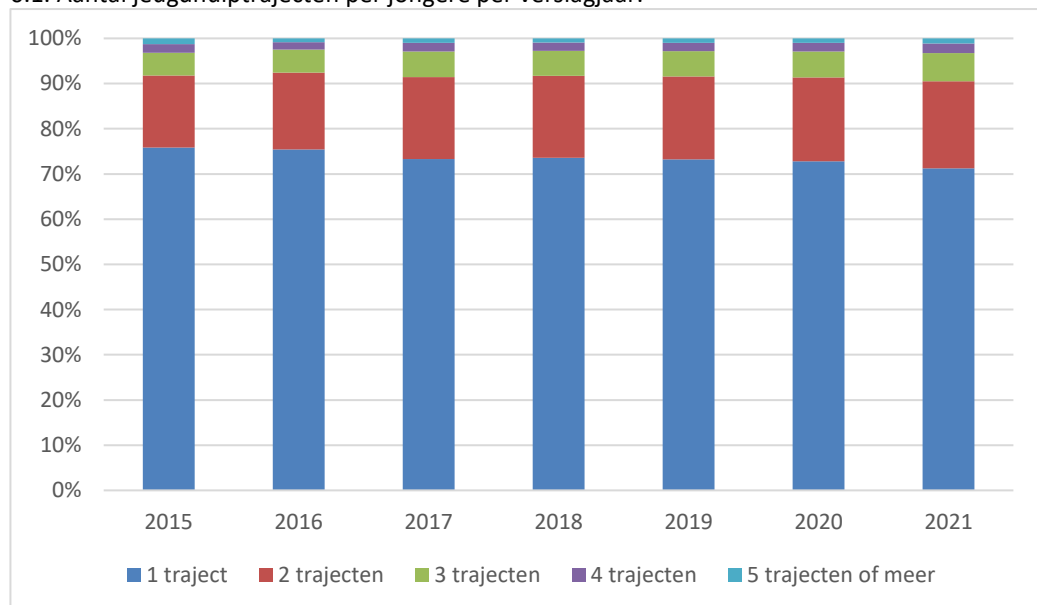
Wanneer het CBS meerdere trajecten van een aanbieder van dezelfde hulpvorm krijgt over dezelfde jongere die overlappen of op elkaar aansluiten, dan worden die trajecten samengevoegd. Wanneer een traject zonder verblijf overlapt met een traject met verblijf bij dezelfde aanbieder dan worden deze van elkaar gescheiden. De overlappende dagen worden dan bij het traject met verblijf gerekend en van het traject zonder verblijf afgehaald. In plaats

van een jeugdhulpaanbieder spreekt het CBS in dit kader liever van een berichtgever omdat de berichtgever de eenheid is die de gegevens aanlevert. Soms levert een berichtgever de gegevens van verschillende jeugdhulpaanbieders in een bestand aan. Het komt ook voor dat grote jeugdhulpaanbieders vanuit verschillende onderdelen of locaties meerdere aanleveringen doen. Er is dus geen zuivere een-op-een-relatie tussen de jeugdhulpaanbieders en de berichtgevers.

De jeugdhulptrajecten bevatten geen informatie over de intensiteit van de geleverde zorg. Het aantal trajecten per jongere zegt daardoor niet zoveel over de zwaarte van de zorg. Een jongere kan immers net zo vaak therapie hebben gehad in een traject van een jaar als in drie trajecten van een maand.

Ter illustratie wordt in figuur 0.1 een overzicht gegeven van het aantal jeugdhulptrajecten dat individuele jongeren in een verslagjaar hadden in de jaren sinds de start van Beleidsinformatie Jeugd in 2015.

0.1. Aantal jeugdhulptrajecten per jongere per verslagjaar.

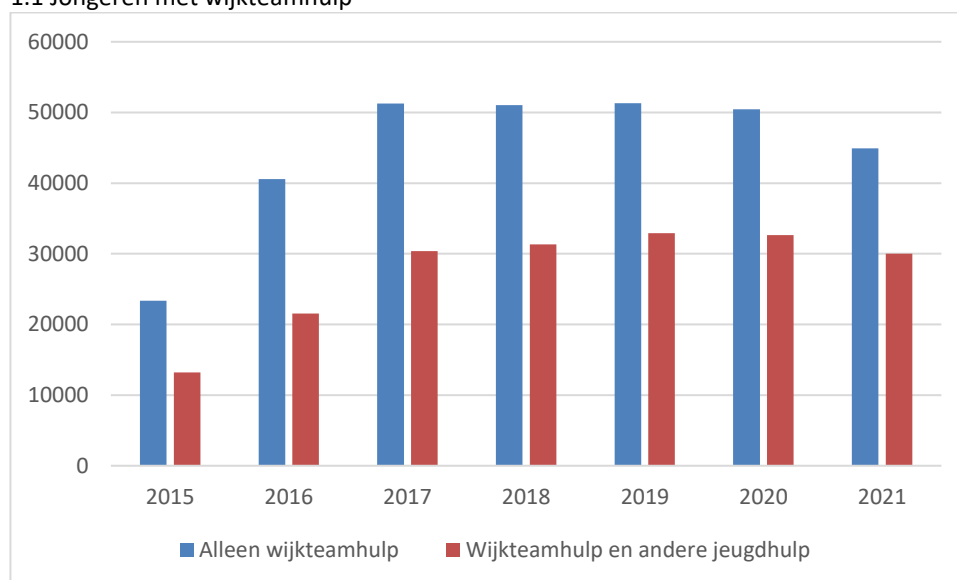
In 2021 had 71 procent van de jongeren met jeugdhulp in natura slechts één hulptraject. Dit percentage is in de loop der jaren een klein beetje afgenomen. Het percentage jongeren met twee jeugdhulptrajecten in een verslagjaar nam iets toe, van 16 procent in 2015 tot 19 procent in 2021. Ruim 6 procent had in 2021 drie trajecten, 2 procent had vier trajecten en 5 duizend jongeren (1 procent) hadden vijf of meer hulptrajecten.

1. Jeugdhulp door wijk- of buurtteam

Cijfers over jeugdhulp die geleverd is door het wijk- of buurtteam van de gemeente, kortweg wijkteamhulp, zijn al sinds het begin van Beleidsinformatie Jeugd niet goed vergelijkbaar tussen gemeenten en ook niet goed vergelijkbaar in de tijd voor dezelfde gemeente. Gemeenten vertalen zelf de definitie van jeugdhulp uit de jeugdwet naar de praktijksituatie in hun eigen wijkteam. Bij veel wijkteams lopen vraagverheldering, planvorming, doorverwijzing en eventueel hulpverlening in meer of mindere mate door elkaar, waardoor het onderscheid tussen jongeren die wel of niet jeugdhulp van het wijkteam krijgen (en dus bij het CBS moeten worden aangeleverd) soms lastig te maken is. Er zijn gemeenten die alle jongeren bij het CBS aanleveren die door het wijkteam zijn gezien, inclusief de jongeren die het wijkteam 'alleen maar' heeft doorverwezen zonder dat er door een wijkteammedewerker zelf ook jeugdhulp is verleend. Andere gemeenten volgen strikter de definities uit het informatieprotocol en leveren alleen de jongeren aan bij het CBS, aan wie het wijkteam zelf jeugdhulp heeft geleverd zoals jeugdhulp gedefinieerd is in de jeugdwet.

Voor het CBS is het vanwege de grillige aanlevering van sommige grote gemeenten, in toenemende mate problematisch om betrouwbare en vergelijkbare cijfers over wijkhulp te publiceren. Er lopen gesprekken met VWS, JenV en VNG om de informatie over wijkteams vergelijkbaarder te maken, door alle gemeenten te vragen alle jongeren bij het CBS aan te leveren, voor wie het wijkteam een dossier op persoonsniveau heeft aangelegd; ongeacht wat het wijkteam precies gedaan heeft voor deze jongeren. Bij het CBS kan deze totale groep dan gesplitst worden in jongeren die ook nog hulp hebben gehad van een jeugdhulpaanbieder en jongeren die naast de inzet vanuit het wijkteam geen andere jeugdhulp hebben ontvangen. In figuur 1.1 is die uitsplitsing gemaakt voor de jongeren zoals die in de afgelopen jaren door wijkteams zijn aangeleverd bij het CBS; met daarbij de kanttekening dat aanlevering dus niet door alle wijkteams op vergelijkbare wijze is gedaan.

1.1 Jongeren met wijkteamhulp

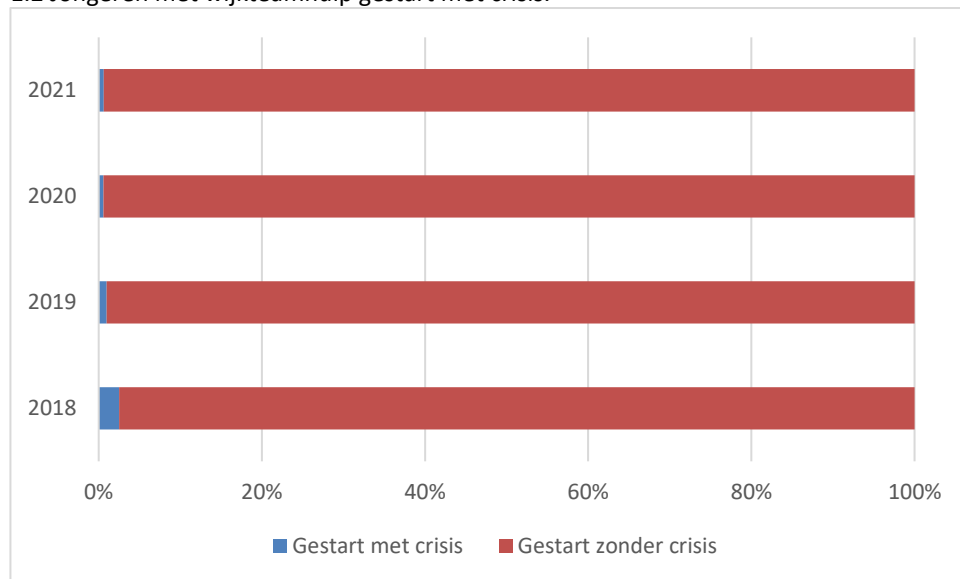

Jongeren die door het wijkteam gezien zijn, kunnen in publicaties van het CBS nader worden uitgesplitst naar geslacht en leeftijd, huishoudsamenstelling en eventuele overige kenmerken van het huishouden. Huishoudkenmerken kunnen gedurende een jaar wijzigen, daarom wordt meestal de peildatum van 1 januari gehanteerd. Een uitsplitsing naar gemeente kan ook

gemaakt worden, waarbij jongeren die in meer dan een gemeente hulp uit het wijkteam hebben ontvangen, bij elk van deze gemeente meetellen. Hierdoor kan de som over de gemeenten hoger zijn dan het aantal unieke jongeren met wijkhulp in Nederland. Een uitsplitsing naar verwijzer is niet nodig, omdat wijkteamhulp per definitie vrij toegankelijke hulp is.

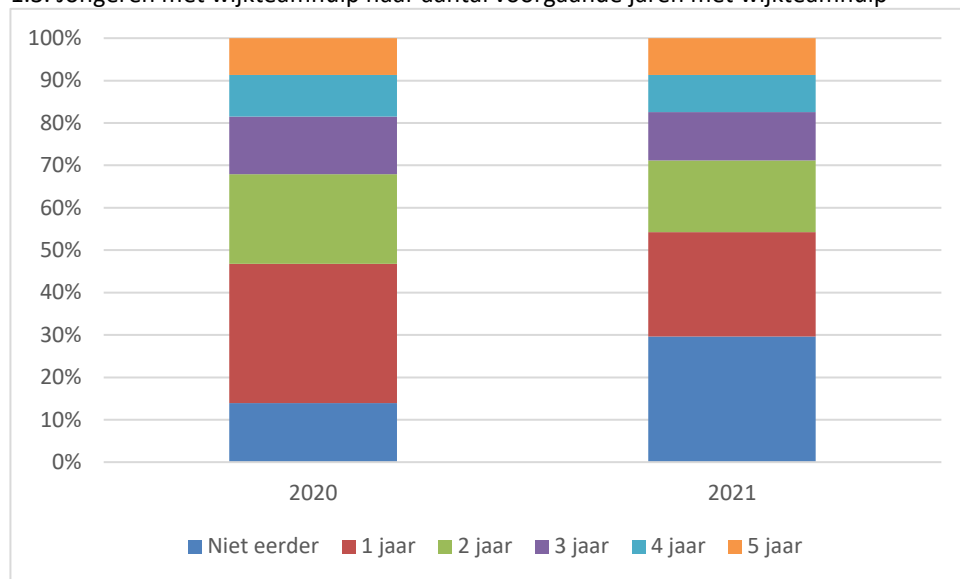
In de gegevensleveringen vanuit het wijkteam, wordt aangegeven of er sprake was van crisis bij aanvang van de hulp. Als bij minstens een van de in de verslagperiode gestarte wijkteamhulp trajecten sprake was van crisis bij aanvang, dan wordt de jongere als zodanig getypeerd. In figuur 1.2 is te zien dat het aandeel jongeren waarbij de wijkteamhulp is gestart met crisis in de afgelopen jaren is gedaald.

1.2 Jongeren met wijkteamhulp gestart met crisis.

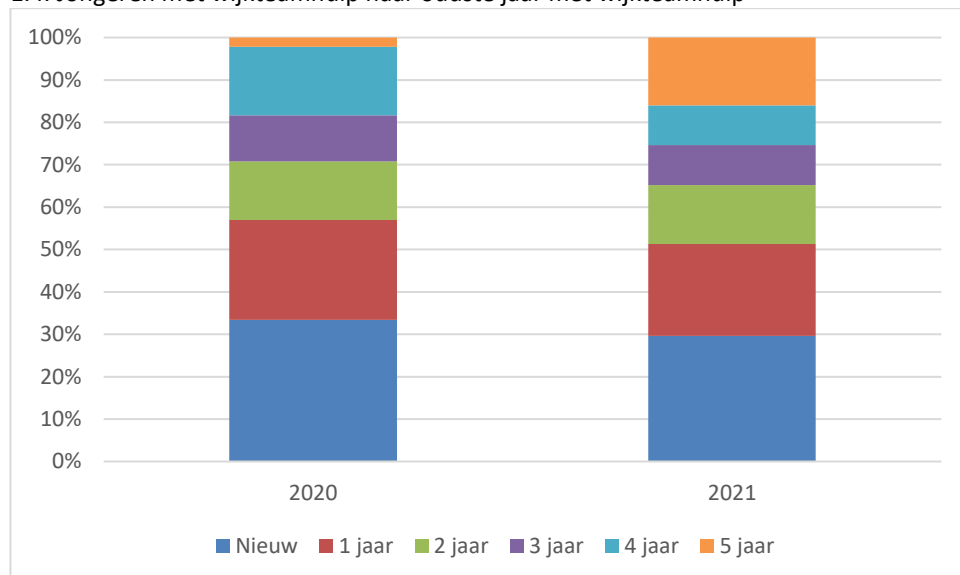
Er zijn twee manieren om weer te geven hoe lang jongeren al wijkteamhulp ontvangen. De eerste manier is om weer te geven in hoeveel van de voorgaande vijf kalenderjaren de jongere ook al wijkteamhulp had, zie figuur 1.3. Als dit nul jaren zijn, betekent dit dat de jongere niet eerder wijkteamhulp had en dus in de verslagperiode nieuw is ingestroomd.

1.3. Jongeren met wijkteamhulp naar aantal voorgaande jaren met wijkteamhulp

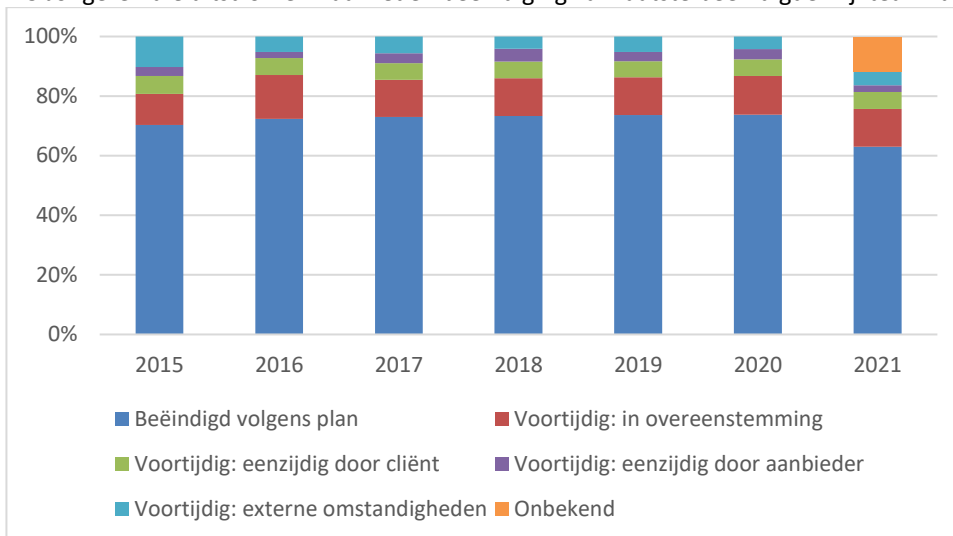
Als tweede kan in kaart worden gebracht wat het ‘oudste’ jaar in de afgelopen 5 kalenderjaren is dat de jongere ook al wijkteamhulp had, zie figuur 1.4. Hierbij wordt verder geen onderscheid gemaakt of de jongere al dan niet ononderbroken wijkteamhulp heeft gehad sinds dat ‘oudste’ jaar. Uit de figuur blijkt dan bijvoorbeeld dat van de jongeren met wijkhulp in 2021 16 procent ook 5 jaar eerder wijkhulp had. Slecht twee procent van de jongeren met wijkteamhulp in 2020 had dat 5 jaar eerder (dus in 2015) ook al.

1.4. Jongeren met wijkteamhulp naar oudste jaar met wijkteamhulp

De reden van beëindiging van wijkteamhulp is een kenmerk van het jeugdhulptraject. Wanneer een jongere meerdere trajecten in verslagjaar had dan kunnen er ook meerdere redenen zijn voor beëindiging. Voorgesteld wordt om de reden te presenteren van het laatst afgesloten traject wijkteamhulp in verslagjaar (figuur 1.5). Een methodewijziging rondom het afsluiten van trajecten die zonder einddatum worden aangeleverd maar die in de volgende verslagperiode toch niet meer worden aangeleverd, verklaart het relatief grote aantal afgesloten trajecten met onbekende reden in 2021.

1.5 Jongeren die uitstromen naar reden beëindiging van laatste beëindigde wijkteamhulp

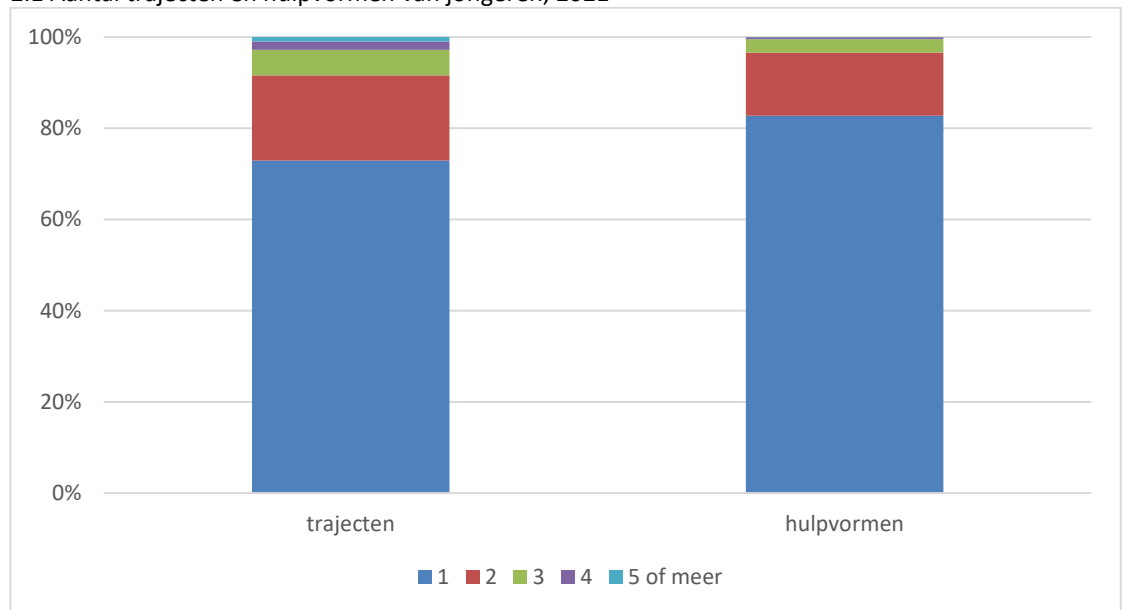

2. Jeugdhulpvormen geleverd door aanbieders

Na afzondering van de wijkteamhulp blijven er nog zeven hulpvormen over. Drie van deze vormen betreffen jeugdhulp zonder verblijf waarbij de jongere thuis woont en vier hulpvormen met verblijf waarbij de jongere in een pleeggezin of bij de jeugdhulpaanbieder slaapt. In het vervolg van deze notitie blijft wijkteamhulp in het geheel buiten beschouwing in alle figuren en tekst.

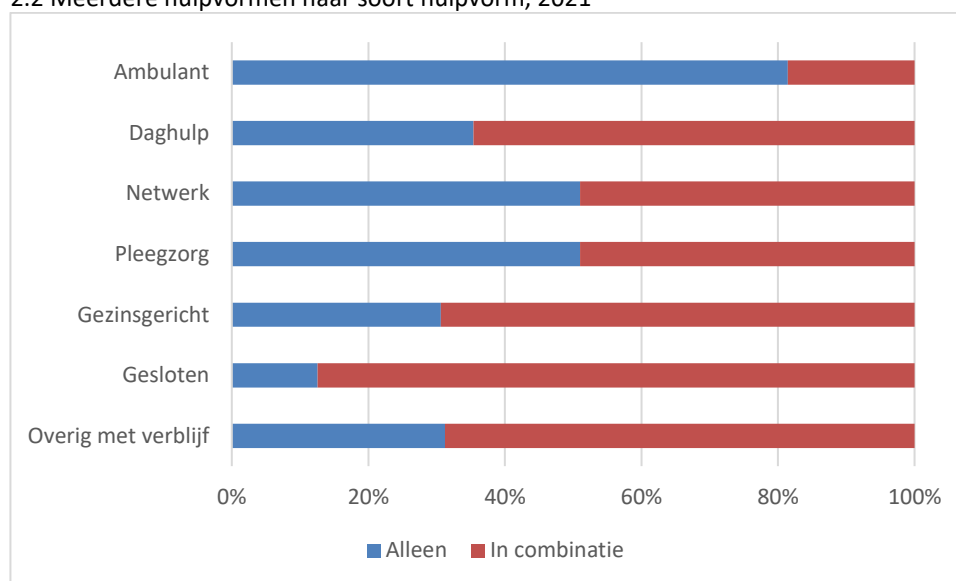
Het is mogelijk dat een jongere meerdere vormen van jeugdhulp in een verslagjaar krijgt. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer de zorg gedurende het jaar wijzigt of wanneer de jongere overnacht bij de ene jeugdhulpaanbieder en overdag zorg krijgt van een andere aanbieder. Uit figuur 2.1 blijkt dat 83 procent van de jongeren met jeugdhulp (exclusief wijkteamhulp en PGB) in 2021 slechts één hulpvorm kreeg. Dat percentage is hoger dan het percentage jongeren met één traject. Het komt dus voor dat jongeren in dat jaar meerdere trajecten kregen van dezelfde hulpvorm. Bijna 14 procent kreeg twee verschillende hulpvormen, 3 procent had drie verschillende hulpvormen, minder dan 1 procent had vier of meer verschillende hulpvormen in 2021.

2.1 Aantal trajecten en hulpvormen van jongeren, 2021

De meeste jongeren krijgen alleen ambulante jeugdhulp op locatie van de jeugdhulpaanbieder zonder een andere vorm van jeugdhulp (figuur 2.2). De helft van de jongeren met jeugdhulp in het netwerk van de jongere en met pleegzorg, heeft daarnaast ook een andere vorm van jeugdhulp. Bij gesloten plaatsing had slechts 12 procent geen andere vorm van jeugdhulp in 2021.

2.2 Meerdere hulpvormen naar soort hulpvorm, 2021

Er waren in 2021 337 duizend jongeren met maar een hulpvorm en ruim 70 duizend met meerdere hulpvormen. Bij deze laatste groep zijn meer dan 100 verschillende combinaties van hulpvormen gevonden. Het is uiteraard onwerkbaar om al deze combinaties apart in een tabel op te nemen, ook al is dat de enige manier om ervoor te zorgen dat een jongere slechts in een van deze categorieën voorkomt. Daarnaast geeft het uitsplitsen van de combinaties als nadeel dat het geen antwoord geeft op vragen als: Hoeveel jongeren kregen pleegzorg in 2021? Dan zouden alle combinaties met pleegzorg bij elkaar opgeteld moeten worden. Het is dus altijd raadzaam om een tabel te presenteren over het aantal jongeren per hulpvorm, ongeacht of ze naast die ene hulpvorm nog andere hulpvormen in de verslagperiode hadden, zie tabel 2.3 hieronder. Merk op dat in deze tabel de optelling over de zeven hulpvormen groter is dan het totale aantal unieke jongeren met jeugdhulp.

2.3 Aantal jongeren naar hulpvorm, 2021

	Jongeren	%
Ambulant	316.310	77,6
Daghulp	32.845	8,1
In netwerk	96.540	23,7
Pleegzorg	20.860	5,1
Gezinsgericht	6.540	1,6
Gesloten plaatsing	1.895	0,5
Overige met verblijf	18.970	4,7
Totaal	407.550	100,0

Naast die basistabel zijn er verschillende alternatieven denkbaar om de hulpvormen van jongeren te presenteren. De eerste is het prioriteren van hulpvormen waarbij de jongere wordt ingedeeld bij de hulpvorm die het zwaarst meetelt. Stel dat de zwaarte als volgt van zwaar naar licht wordt vastgesteld: Gesloten plaatsing; Overig met verblijf; Gezinsgericht; Pleegzorg; Daghulp; Jeugdhulp in het netwerk van de jongere; Ambulante jeugdhulp. Dit levert dan het volgende beeld op:

2.4 Aantal jongeren naar zwaarste hulpvorm, 2021

	Jongeren	%
Gesloten plaatsing	1.895	0,5
Overige met verblijf	18.000	4,4
Gezinsgericht	5.325	1,3
Pleegzorg	18.550	4,6
Daghulp	29.500	7,2
In netwerk	76.760	18,8
Ambulant	257.520	63,2
Totaal	407.550	100,0

Een ander alternatief is om combinaties te groeperen in met en/of zonder verblijf.

2.5 Aantal jongeren naar hulpvorm of combinatie van hulpvormen, 2021

	Jongeren	%
Alleen ambulant	257.520	63,2
Alleen daghulp	11.630	2,9
Alleen in netwerk	49.255	12,1
Combinatie hulpvormen zonder verblijf, zonder jeugdhulp met verblijf	45.380	11,1
Alleen pleegzorg	10.645	2,6
Alleen gezinsgericht	2.000	0,5
Alleen gesloten plaatsing	240	0,1
Alleen overig met verblijf	5.925	1,5
Combinatie hulpvormen met verblijf, zonder jeugdhulp zonder verblijf	1.440	0,4
Combinatie hulpvormen zonder en met verblijf	23.525	5,8
Totaal	407.550	100,0

Een derde alternatief bestaat uit het verder uitwerken van de combinaties jeugdhulp met verblijf. In tabel 2.6 zijn de hulpvormen zonder verblijf apart weergegeven en zijn alle combinaties van jeugdhulp zonder verblijf samengevoegd tot een categorie.

Van de afzonderlijke hulpvormen met verblijf is aangegeven of deze voorkomt met of zonder andere vormen van jeugdhulp met verblijf. Er waren bijvoorbeeld 18.550 jongeren met pleegzorg zonder andere vorm van jeugdhulp met verblijf. Van hen hadden 7.905 jongeren naast pleegzorg ook een hulpvorm zonder verblijf. De tabel bevat ook de drie meest voorkomende combinaties van jeugdhulp met verblijf. Ook deze zijn uitgesplitst naar een eventuele combinatie met een hulpvorm zonder verblijf.

2.6 Aantal jongeren naar combinaties van hulpvormen, 2021

	Jongeren		%
Alleen ambulantly	257.520		63,2
Alleen daghulp	11.630		2,9
Alleen in netwerk	49.255		12,1
Combinatie zonder verblijf, zonder enige vorm van jeugdhulp met verblijf	45.380		11,1
Alleen Pleegzorg	18.550		4,6
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		10.645	2,6
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		7.905	1,9
Alleen Gezinsgericht	4.710		1,2
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		2.000	0,5
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		2.710	0,7
Alleen gesloten plaatsing	840		0,2
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		240	0,1
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		600	0,1
Alleen overig met verblijf	15.435		3,8
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		5.925	1,5
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		9.510	2,3
Pleegzorg en Overig met verblijf	1.450		0,4
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		515	0,1
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		935	0,2
Gezinsgericht en Overig met verblijf	980		0,2
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		350	0,1
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		630	0,2
Pleegzorg en Gezinsgericht	615		0,2
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		225	0,1
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		390	0,1
Overige combinaties met verblijf	1.195		0,3
<i>wv geen combinatie zonder verblijf</i>		350	0,1
<i>wv combinatie zonder verblijf</i>		845	0,2
Totaal	407.550		100,0

3. Achtergrondkenmerken jongere

Kenmerken van jeugdhulpjongeren, zoals geslacht, leeftijd en allerlei huishoudkenmerken, kunnen het best worden gepresenteerd op peildatum, bijvoorbeeld op 1 januari van het verslagjaar¹. Het is daarbij dan niet van belang of een jongere meer dan een traject had in de verslagperiode, er wordt altijd gekeken naar de kenmerken op die peildatum.

De achtergrondkenmerken van de jongere en diens huishouden kunnen ook per hulpvorm in kaart worden gebracht. Als daarbij gekozen wordt voor een van de uitsplitsingen uit de tabellen 2.4, 2.5 of 2.6, dan telt de uitsplitsing van jongeren naar hulpvormen precies op tot het totale aantal unieke jongeren. Als gekozen zou worden voor een uitsplitsing naar hulpvormen zoals in tabel 2.3, dan zal de optelling over de hulpvormen optellen tot meer dan het totale aantal unieke jongeren met jeugdhulp.

Een uitzondering is de uitsplitsing naar gemeente. Daar kan niet simpelweg gekeken worden naar de situatie op 1 januari in het BRP, omdat er uitgesplitst moet worden naar de gemeente volgens het woonplaatsbeginsel zoals die door de aanbieders wordt meegeleverd bij elk jeugdhulptraject. Bij een jongere met meerdere trajecten in een verslagperiode kunnen de gemeenten van elk van die trajecten van elkaar verschillen. In de huidige situatie, waarbij het CBS zowel over unieke jongeren als over trajecten publiceert, gaat het CBS daar als volgt mee om. Bij uitkomsten over het aantal trajecten, wordt elk traject meegeteld bij de gemeente die bij dat traject is meegeleverd door de aanbieder. Bij uitkomsten over unieke jongeren wordt de jongere meegeteld bij de gemeente van het laatst gestarte traject in de verslagperiode. Dit laatste sluit aan bij het voorschrift uit het informatieprotocol waarin bij een verhuizing gedurende een traject de jeugdhulpaanbieder het traject niet opsplijt in 2 aparte trajecten (een voor elke gemeente), maar het traject als een geheel aanlevert met daarbij de laatste bekende gemeente.

Als het CBS niet langer over trajecten maar alleen nog maar over jongeren zou publiceren, zijn er twee alternatieven mogelijk:

- Elke jongere wordt alleen meegeteld bij de gemeente van het laatste gestarte traject in de verslagperiode. De optelling van het aantal jongeren in elke gemeente sluit dan exact aan op het totale aantal unieke jongeren met jeugdhulp in Nederland. Een nadeel is dat uitkomsten voor individuele gemeenten wat minder herkenbaar zijn, omdat jongeren die zorg hebben gehad vanuit meerdere gemeenten slechts bij één gemeente worden meegeteld. Een jongere met bijvoorbeeld pleegzorg van januari t/m september 2021 bij gemeente A en een ambulante traject op locatie aanbieder vanaf oktober 2021 bij gemeente B, wordt alleen meegeteld in gemeente B. De pleegzorg die gemeente A geleverd heeft, is voor gemeente A niet zichtbaar in de cijfers over pleegzorg in gemeente A.
- In alternatief 2 worden per gemeente per hulpvorm (of combinatie van hulpvormen) unieke jongeren geteld, die die hulpvorm(en) hebben ontvangen vanuit die gemeente. De optelling van het aantal jongeren in elke gemeente is dan hoger dan het totale aantal unieke jongeren met jeugdhulp in Nederland. In bovenstaand voorbeeld wordt de jongere in gemeente A meegeteld als een jongere met pleegzorg en in gemeente B als een jongere met ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder.

¹ Bij sommige huishoudkenmerken moet gekeken worden naar de stand op 1 januari van een eerder jaar, als er over dat kenmerk nog geen gegevens bij CBS beschikbaar zijn over het verslagjaar.

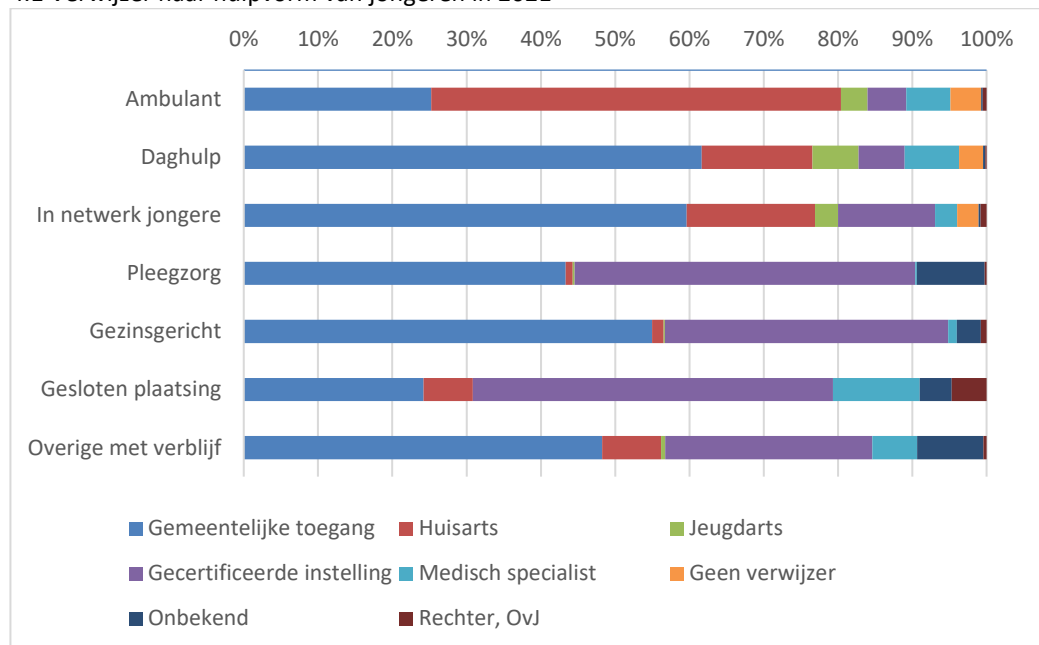
4. Instroom

Voor de uitsplitsing naar ‘trajectkenmerken’ rond de aanvang van de zorg, te weten; verwijzer, gestart met crisis en herhaald beroep wordt alleen gekeken naar jongeren met een of meerdere gestarte jeugdhulptrajecten in de verslagperiode. In 2021 waren er 225 duizend jongeren met minstens een gestart traject. Ruim 81 procent daarvan waren jongeren met maar een gestart traject, bijna 15 procent had twee gestarte trajecten en 4 procent had drie of meer gestarte trajecten. Het feit dat jongeren verschillende trajecten hebben maakt het onvermijdelijk dat publiceren op persoonsniveau ofwel zeer uitgebreid is, waarbij alle voorkomende combinaties worden uitgeschreven, ofwel met enig informatieverlies.

Verwijzer

In het geval van verwijzer zou de keuze gemaakt kunnen worden om het aantal unieke jongeren te tellen dat in het verslagjaar door een bepaald type verwijzer is verwezen naar een bepaald type jeugdhulp (ongeacht of er een of meerdere gestarte trajecten in het verslagjaar zijn geweest met dit verwijstype en deze hulpvorm).

4.1 Verwijzer naar hulpvorm van jongeren in 2021

In figuur 4.1 zijn per hulpvorm alle jongeren weergegeven met minstens een gestart traject van die hulpvorm in 2021, naar verwijzer. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat 55 procent van de jongeren met een of meerdere gestarte trajecten ambulante jeugdhulp naar deze hulpvorm is verwezen door een huisarts en 62 procent van jongeren met een of meerdere gestarte trajecten daghulp daarnaartoe verwezen werd via de gemeentelijke toegang.

Daarnaast kan in kaart gebracht worden welke combinaties van verwijzers voorkomen bij jongeren met meer dan een gestart traject in de verslagperiode.

4.2 Meest voorkomende combinaties van verwijzers van jongeren met nieuw gestarte trajecten

Hulpvorm	Meest voorkomende combinatie van verwijzers*	Aantal unieke jongeren met gestarte trajecten in 2021
Alleen ambulantly	Gemeente + Huisarts	2.455
	Huisarts + Medisch specialist	795
	Huisarts + Jeugdarts	520
Alleen daghulp	Gemeente + Medisch specialist	35
	Gemeente + Huisarts	25
	Gemeente + G.I.	15
Alleen netwerk jongere	Gemeente + G.I.	250
	Gemeente + Huisarts	125
	Gemeente + Vrije toegang	35
Combinatie JH zonder verblijf	Gemeente + Huisarts	3.230
	Gemeente + G.I.	1.035
	Gemeente + Medisch specialist	630
Alleen pleegzorg	Gemeente + G.I.	45
Alleen anders met verblijf	Gemeente + G.I.	85
	Gemeente + Huisarts	10
Combinatie JH met verblijf	Gemeente + G.I.	175
	Gemeente + Huisarts	10
Combinatie JH zonder en met verblijf	Gemeente + G.I.	1.425
	Gemeente + Huisarts	735
	Huisarts + G.I.	345

*combinaties die minder dan 10 keer voorkomen zijn weggelaten. Hierdoor ontbreken de categorieën alleen gezinsgericht en alleen gesloten plaatsing

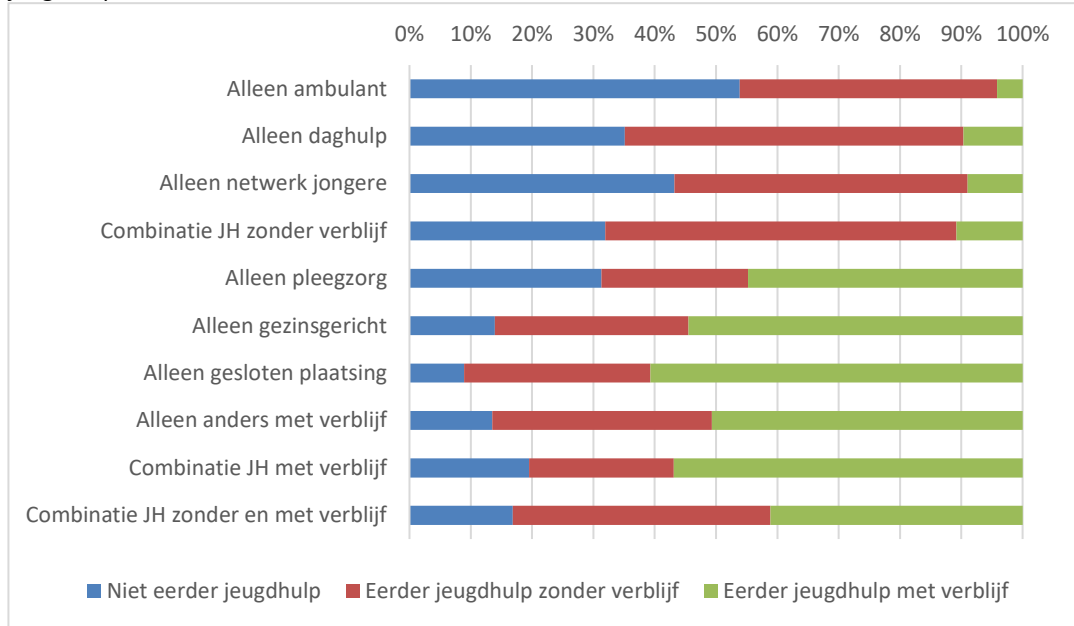
Ruim 90 procent van de jongeren met meer dan een gestart traject in 2021 had maar een soort verwijzer. Uit tabel 4.2 blijkt dat gemeentelijke toegang en huisarts, gemeentelijke toegang en gecertificeerde instelling en huisarts en medisch specialist de meest voorkomende combinaties van verwijzers vormen.

Jeugdhulp in voorgaande jaren

Van de jongeren met jeugdhulp in 2021, is het interessant om te weten of deze jongeren ook al jeugdhulp kregen in de voorgaande jaren, of pas in 2021 voor het eerst jeugdhulp kregen. Hiervoor zijn de 407.550 jongeren met jeugdhulp in 2021 gesplitst in drie subgroepen: jongeren die aan het begin van 2021 geen enkel jeugdhulptraject hadden lopen en dus in 2021 zijn gestart met jeugdhulp; jongeren die in de voorafgaande vijf jaren eerder jeugdhulp zonder verblijf hadden en jongeren die in de voorgaande vijf jaren jeugdhulp met verblijf hadden, eventueel in combinatie met jeugdhulp zonder verblijf.

In figuur 4.3 is te zien dat 54 procent van de jongeren met alleen ambulante jeugdhulp in 2021, in de voorafgaande vijf jaar geen jeugdhulp had, 42 procent van hen had eerder jeugdhulp zonder verblijf. Ruim 60 procent van de jongeren met alleen gesloten plaatsing in 2021 had eerder jeugdhulp met verblijf.

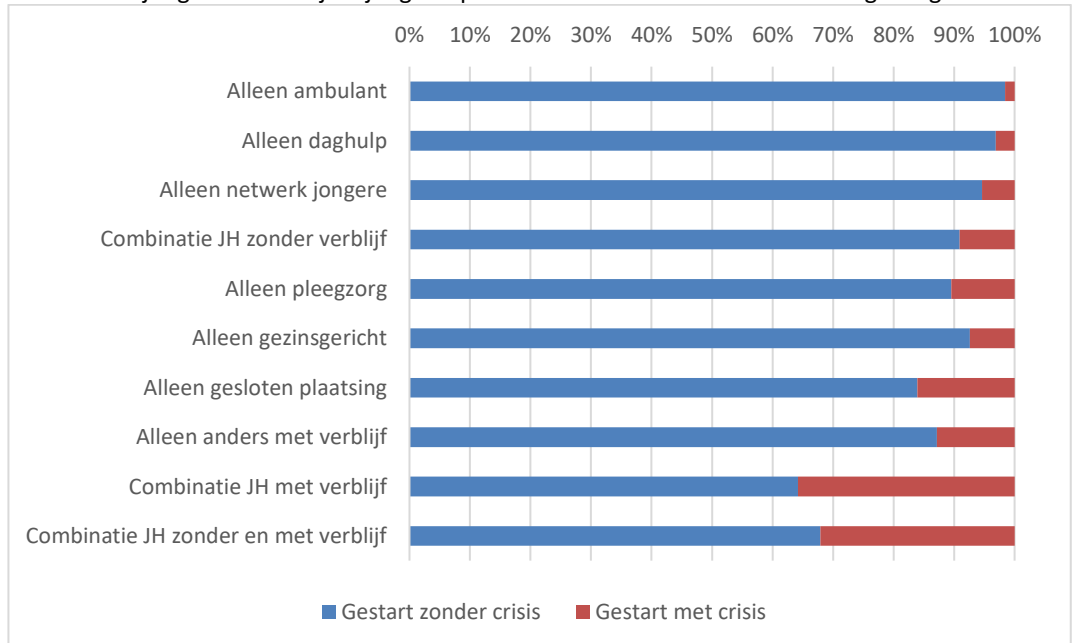
Figuur 4.3 Aandeel jeugdhulpgebruik in voorgaande jaren van jongeren met nieuw gestarte jeugdhulp in 2021

Crisis bij aanvang

Om in kaart te brengen of er bij jongeren met jeugdhulp sprake was van crisis bij aanvang van de hulp, wordt gekeken naar alle gestarte trajecten in de verslagperiode. Als bij minstens een van deze gestarte trajecten sprake was van crisis bij aanvang, dan wordt de jongere meegeteld, zie figuur 4.4. In deze figuur valt met name op dat het percentage crisis relatief hoog is bij jongeren die meerdere vormen van jeugdhulp met verblijf hebben gehad (al dan niet met jeugdhulp zonder verblijf ernaast).

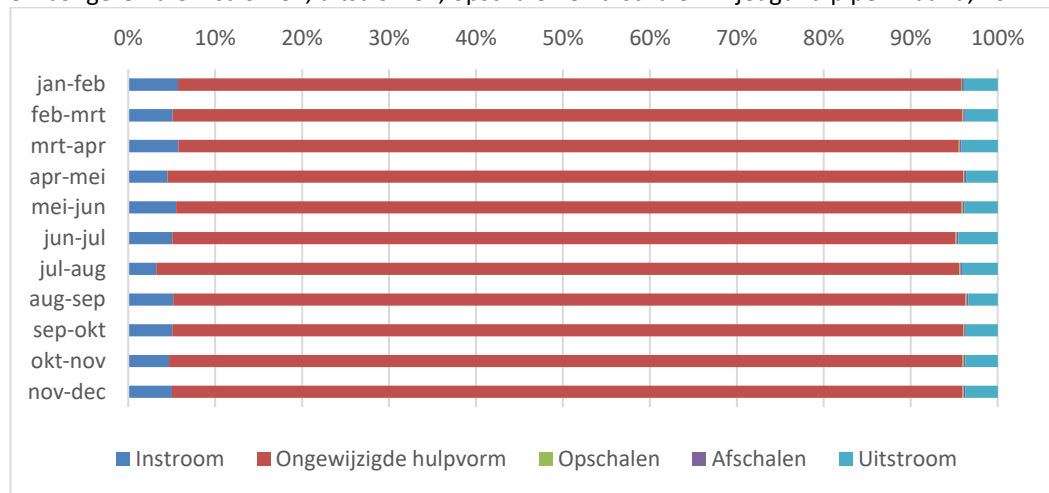
4.4 Aandeel jongeren waarbij de jeugdhulp in 2021 met een crisissituatie is aangevangen

5. Op- en afschalen van jeugdhulp met verblijf

Om inzicht te geven in het verloop van de hulp is gekeken welke hulpvormen een jongere had op de 15^e van elke maand in 2021. Vervolgens kan worden vastgesteld of, en hoe, dit wijzigt van maand tot maand. Zo ontstaat een beeld van hoeveel jongeren per maand in zorg kwamen of eruit gingen en bij hoeveel jongeren er sprake was van op- of afschaling van de zorg. Opschaling is voor dit doel gedefinieerd als een jongere die in de ene maand alleen jeugdhulp zonder verblijf ontving en in de maand daarop jeugdhulp met verblijf (al dan niet met jeugdhulp zonder verblijf daarnaast). Afschaling is het tegenovergestelde.

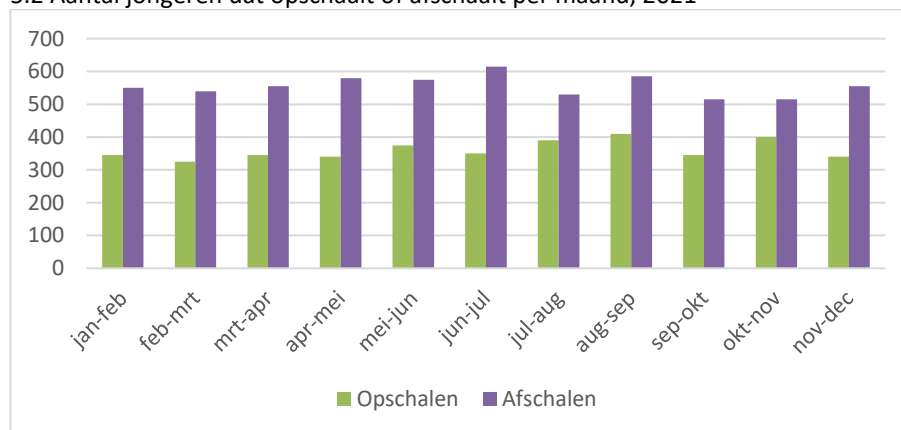
5.1 Jongeren die instromen, uitstromen, opschalen en afschalen in jeugdhulp per maand, 2021

Figuur 5.1 leert dat elke maand in 2021 ongeveer 5 procent van de jongeren nieuw instroomt, bij de meesten de situatie ongewijzigd blijft (in termen van met/zonder verblijf) en ongeveer 4 procent van de jongeren uitstroomt. Het piekje in de uitstroom in juni-juli heeft de maken met het kunstmatig afkappen van trajecten die in de levering over het eerste halfjaar geen einddatum hadden, maar in de levering over het tweede halfjaar ontbreken. Aangenomen wordt dat deze zijn afgesloten in het eerste halfjaar.

In figuur 5.2 is ingezoomd op de jongeren waarbij sprake is van op- of afschaling. Hieruit blijkt dat maandelijks meer jongeren afschalen dan opschalen.

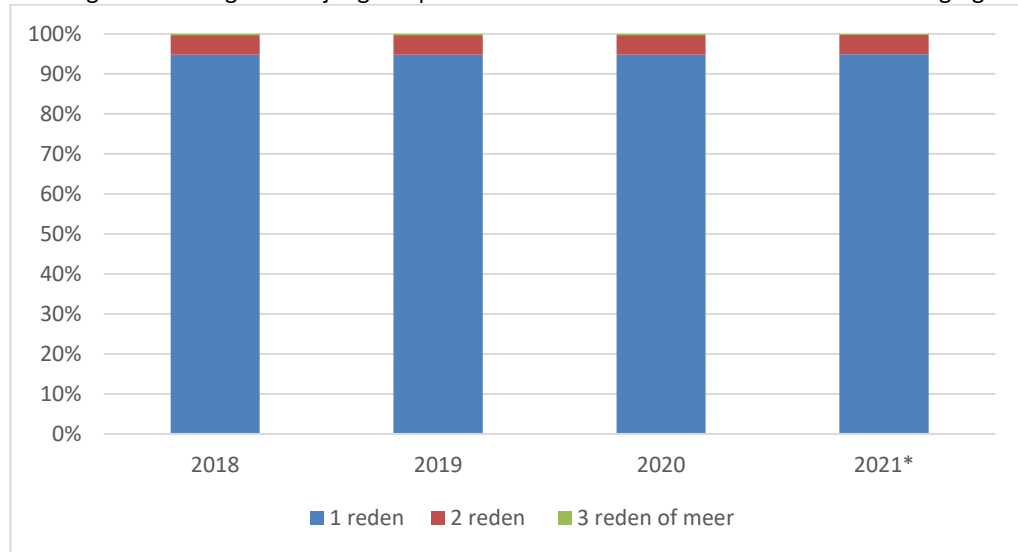
5.2 Aantal jongeren dat opschaaft of afschaaft per maand, 2021

6. Uitstroom

Bij elk afgesloten traject vermeldt de jeugdhulpaanbieder ook de reden van beëindiging. Bij bijna 95 procent van de jongeren met een of meerdere beëindigde trajecten in 2021 is alle beëindigde jeugdhulp om dezelfde reden beëindigd². Vijf procent had beëindigde trajecten die om twee verschillende redenen zijn beëindigd en ongeveer een kwart procent had meer dan twee verschillende redenen (zie figuur 6.1).

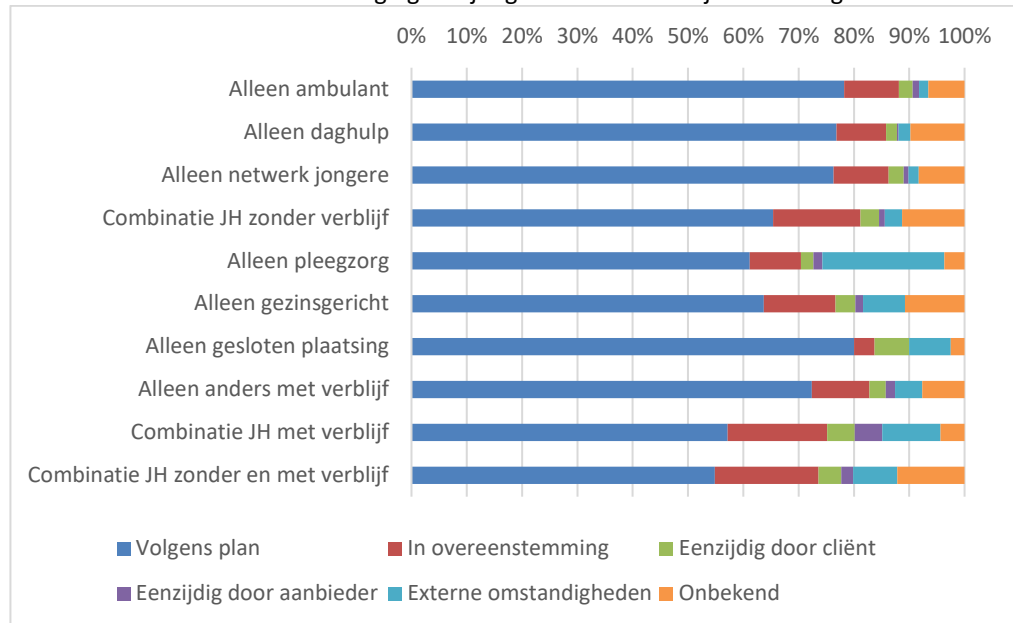
6.1 Jongeren met afgesloten jeugdhulp naar aantal verschillende redenen van beëindiging.

In figuur 6.2 zijn de verschillende redenen van beëindiging weergegeven van alle hulptrajecten die in 2021 zijn beëindigd. Jongeren met verschillende redenen van beëindiging tellen meerdere keren mee in de figuur. Een jongere met twee beëindigde ambulante trajecten die beide eindigden in overeenstemming telt dus een keer mee. Als het ene traject eindigde in overeenstemming en het andere eenzijdig door de cliënt, dan telt de jongere in beide categorieën mee.

² De categorie 'onbekend' is hierbij buiten beschouwing gelaten, ook in figuur 6.1.

6.2 Aandeel unieke reden beëindiging van jongeren voor wie trajecten eindigden in 2021

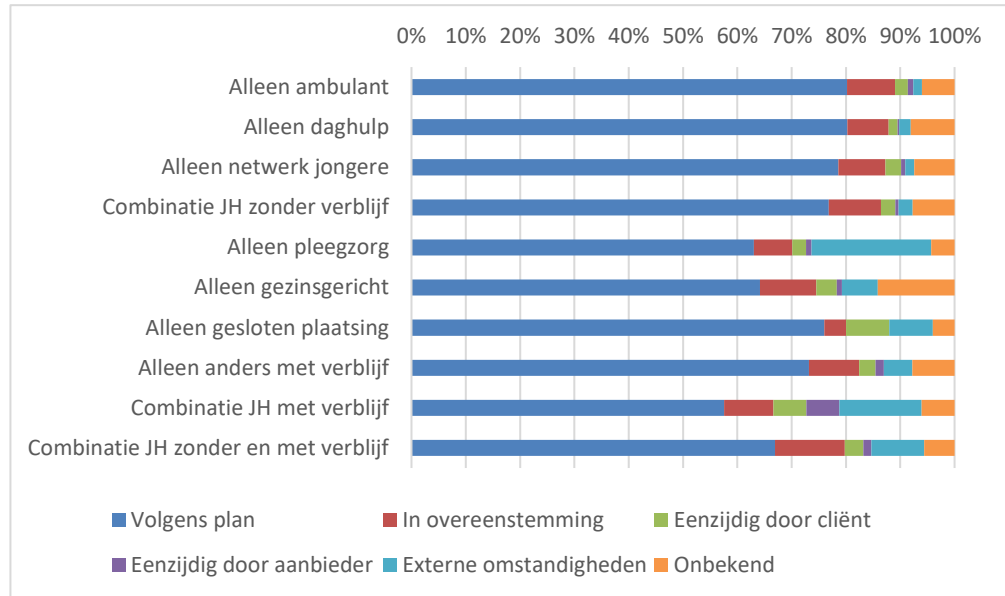

De reden waarom pleegzorg in 2021 relatief vaak wegens externe omstandigheden is afgesloten ligt in de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel. Pleegzorgaanbieders hebben de hulp aan jongeren op 31 december stopgezet wanneer er een andere gemeente hiervoor verantwoordelijk werd. De jongere is vervolgens op 1 januari 2022 weer opnieuw gestart met een traject pleegzorg. Deze administratieve handeling leidde tot opmerkelijk veel afgesloten trajecten pleegzorg in 2021 en gestarte trajecten in 2022.

Vervolgens kan onderscheid worden gemaakt tussen jongeren voor wie alle jeugdhulp is beëindigd in de verslagperiode en jongeren voor wie slechts een deel van de jeugdhulp is beëindigd in de verslagperiode. Concreet betekent dit dat de eerste groep geen jeugdhulp meer had op 31 december 2021 en de tweede groep nog wel.

In figuur 6.3 staan, voor de groep die op 31 december 2021 geen jeugdhulp meer had, de reden van beëindiging van het laatste beëindigde traject waarmee de jongere de jeugdhulp (voorlopig of voor altijd) achter zich laat.

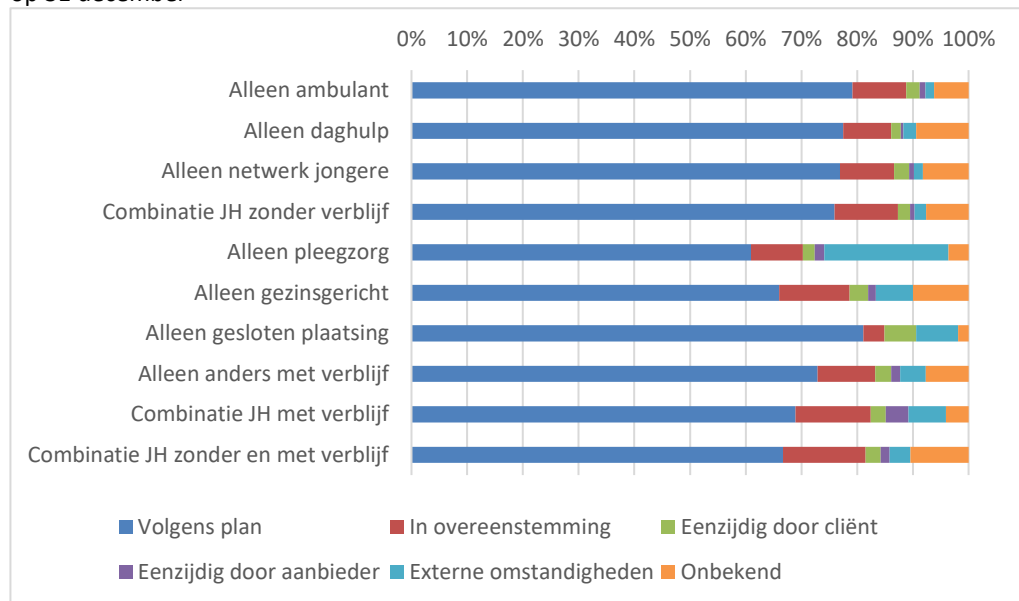
6.3 Aandeel reden beëindiging van laatste afgesloten traject van jongeren zonder jeugdhulp op 31 december

In de vergelijking van figuur 6.2 en 6.3 valt op dat jongeren met een combinatie van jeugdhulp met verblijf en een combinatie van zonder en met verblijf de categorie 'in overeenstemming' in figuur 6.2 groter is dan in 6.3. Blijkbaar is voor hen het niet-als-laatste-beëindigde traject vaker voortijdig in overeenstemming afgesloten ten opzichte van het laatste beëindigde traject.

In figuur 6.4 staat het aandeel reden beëindiging van het laatst afgesloten traject van jongeren die na deze beëindiging nog jeugdhulp hadden die doorliep tot na 31 december 2021.

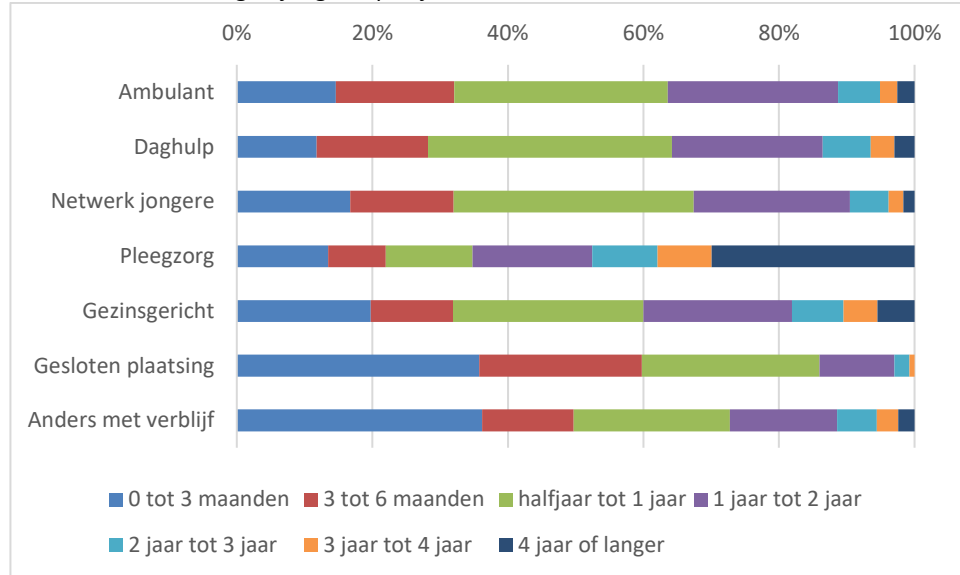
6.4. Aandeel reden beëindiging van laatst afgesloten traject in 2021 van jongeren met jeugdhulp op 31 december

Figuren 6.2, 6.3 en 6.4 laten zien dat de meeste jeugdhulp volgens plan wordt afgesloten ongeacht of de jongere daarna nog jeugdhulp krijgt of niet.

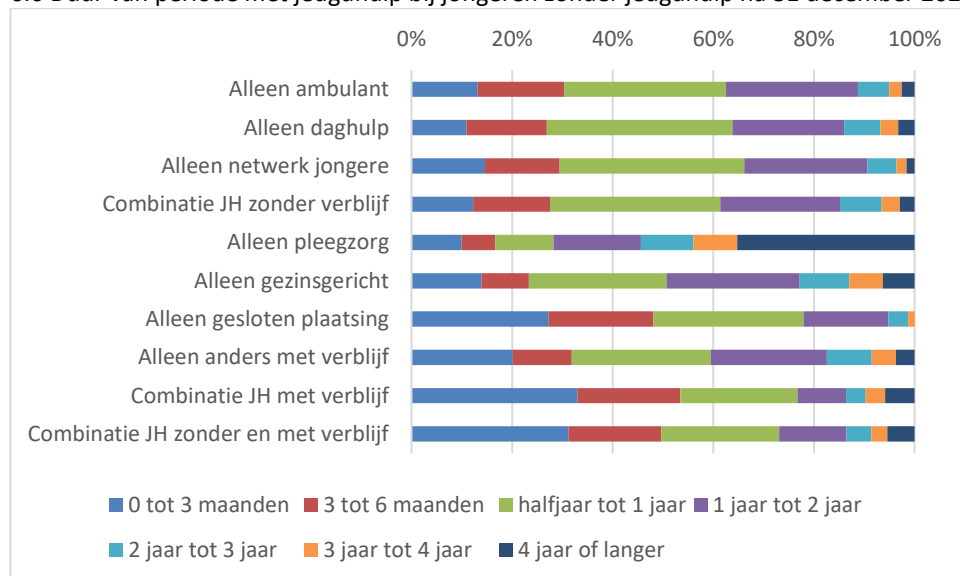
Bij de uitstroom kan worden bepaald hoe lang de inzet van jeugdhulp heeft geduurd. Hierbij zijn twee invalshoeken interessant. Ten eerste inzicht in de duur van elke vorm van jeugdhulp, bv. de duur van alle afgesloten pleegzorgtrajecten. Ongeacht of een jongere daarnaast nog andere vormen van jeugdhulp had die al dan niet nog doorlopen of ook zijn beëindigd. Deze eerste invalshoek wordt getoond in figuur 6.5.

6.5 Duur van beëindigde jeugdhulptrajecten, 2021

De tweede invalshoek betreft de duur van de gehele periode waarin een jongere een of meerdere vormen van jeugdhulp heeft gehad. Hierbij wordt alleen gekeken naar jongeren voor wie alle jeugdhulp is beëindigd. De duur wordt vervolgens bepaald door de begindatum van het vroegst gestarte traject dat ook nog liep in 2021 (waarvan de begindatum ook vóór 2021 kan liggen) en naar de einddatum van het laatst beëindigde traject in 2021. Eventuele zorgtrajecten die al vóór 2021 zijn beëindigd, zijn buiten beschouwing gelaten.

6.6 Duur van periode met jeugdhulp bij jongeren zonder jeugdhulp na 31 december 2021

7. Conclusie

In dit rapport zijn mogelijkheden geschetst om bij de publicatie van de Beleidsinformatie Jeugd alle uitkomsten te geven in termen van unieke jongeren en zo het concept 'traject' niet meer te hoeven gebruiken. Alhoewel dit de nadelen opheft zoals die in het begin van het rapport zijn geschetst, brengt het op onderdelen ook weer nieuwe uitdagingen met zich mee. De uitkomsten worden soms complexer en lastiger te interpreteren omdat steeds goed voor ogen gehouden moet worden hoe jongeren met meerdere trajecten in de uitkomsten zijn verwerkt. Ook gaat er bij jongeren met meerdere trajecten (met verschillende verwijzers, redenen van beëindiging etc.) logischerwijs altijd informatie verloren bij het indikken naar persoonsniveau, omdat er teveel verschillende combinaties voorkomen om te tonen.

In overleg met de partijen die betrokken zijn bij het Ambtelijk Overleg Beleidsinformatie Jeugd, zal afgewogen moeten worden welke ideeën uit dit rapport wel en niet zinvol zijn om te implementeren om zo de waarde van de Beleidsinformatie Jeugd te verhogen.